

VÁCLAV KLAUS

Frustrace
z demokracie?

JIŘÍ WEIGL

Jak vidím letošní
parlamentní volby

IVO STREJČEK

Fragmentace
politické scény
je vážná

LADISLAV JAKL

Místo nekrologu
ČSSD

VÁCLAV KLAUS

Strašit koncem
demokracie
je hloupost

REFLEXE ČESKÝCH PARLAMENTNÍCH VOLEB

Říjnové volby do Poslanecké sněmovny přinesly na politické scéně některé zajímavé změny. Jak se tyto změny promítnou do konkrétní politiky a do života obyvatel naší republiky, to budeme podrobně sledovat teprve v příštích měsících a letech. Už nyní je však možné reflektovat jednotlivé parametry volebních výsledků, jejich možné příčiny a povšimnout si i ohlasů, které tyto výsledky vyvolaly na naší mediální a politické scéně. Tuto reflexi poskytuje čtenářům Newsletteru plus čtveřice autorů IVK Václav Klaus, Jiří Weigl, Ladislav Jakl a Ivo Strejček.

Frustrace z demokracie?

Václav Klaus

Když jsem v sobotu po sedmé hodině večer pronášel na iDnes.cz svůj první komentář po zveřejnění výsledků našich parlamentních voleb, podvědomě jsem jako první tezi řekl, že volby byly vítězstvím demokracie, že volič promluvil a že ti, kteří nevyhráli, by měli jejich výsledky respektovat.

To byl z mé strany zcela automaticky a spontánně vyslovený výrok. Žádné – s výsledky voleb nespokojené – politiky a komentátory jsem v tu chvíli ještě neslyšel. Ukázalo se to být prohlášením téměř prorockým.

Vynechám komentáře u nás doma, aby mé dnešní věty nebyly považovány za domácí politický souboj. Báł jsem se reakcí ve světě. Proto jsem hned v pondělí rád přijal výzvu napsat komentáře pro německou *Junge Freiheit* a pro švýcarské *Weltwoche*.

Impulz k napsání tohoto dnešního textu však přišel až při úterní snídani ve vídeňském hotelu. Číšnice mi přinesla rakouský *Kurier* a já nevěřil svým očím. Nadpis na titulní stránce: „Tschechien, von der Demokratie frustriert“ (Česko – frustrace z demokracie) mne ohromil. A pobouřil.

Je to nesmírně nebezpečná interpretace našich voleb a je to velmi nemilý pokus znevažovat naši zemi v Rakousku.

Jednou věcí je, co si myslí pisatel článku, rakouský novinář, podstatnější je to, že v článku opakovaně cituje dva české politology (jejichž jména jsem nikdy neslyšel), že tedy jakoby

prezentuje názor přicházející od nás. Názor dvou lidí, kteří asi byli frustrováni z volebního výsledku. Nikoli z demokracie.

Asi byli frustrováni z toho, že neuspěla post-havlistická pražská kavárna (i když by Piráti asi byli Václavu Havlovi svou navenek předváděnou non-konformností, která zakrývá politickou tuctovost, sympatičtí), že neuspěla prázdná, zcela vyčpělá, v poslední době peníze daňových poplatníků plnými hrstmi rozdáující sociální demokracie, která unikátním způsobem ztratila dvě třetiny voličů.

Nevím, jestli také byli frustrováni velikým úbytkem počtu voličů KSČM, neboť to by se asi spíše měli „demokraticky“ radovat. Dosud přece u nás vždy platilo: méně komunistů, více demokracie. Nebo už to neplatí?

Asi také nebyli frustrováni – na rozdíl ode mne – velmi nepřesvědčivým výsledkem ODS, která promarnila svou šanci, a ještě se ani zdaleka nevrací ke svému dlouhodobému průměru či k využití svého potenciálu. Tentokrát měla úžasnou příležitost.

Byli ti, kteří vedli ruku rakouského novináře, frustrováni z toho, že ČSSD, KSČM, TOP 09, lidovci (a ani ODS) voličům nic přesvědčivého nenabízely? To bych chápal. Že si všimli toho, že tyto strany kličkovaly, že neříkaly ano-ano, ne-ne, že nepřišly s charismatickými, voliče oslňujícími lídry?

Nebo byli frustrováni z toho, že dobré výsledky získaly strany, které mluvily jasněji a jednodušeji, které nehrály politicky korektní hru, na kterou voliči neslyší? Slyší na ně jen jejich přátelé v Berlíně a Bruselu.

Že dobré výsledky získaly strany, které říkaly NE migraci, které zcela rezolutně odmítaly podřídit se z Bruselu diktovaným kvótám migrantů, které říkaly NE velmi nepromyšleně zavedené společné evropské měně, euru, které zpochybňovaly nezbytnost vstoupit do tak zvaného evropského „jádra“, proto-

že dobře pochopily, že se za tímto slovem skrývá totální podřízení se unijnímu diktátu a zbavení se posledních zbytků naší suverenity?

Je-li to tak, měli by to tito komentátoři našich voleb říci jasně a jednoznačně. Oni ale říkají něco jiného. Druhá věta na titulní stránce rakouského deníku *Kurier* zněla takto: „Velkým vítězem parlamentních voleb byli populisté, hecíři (nebo snad štváči, nevím, jak lépe přeložit německé slovo Hetzer) a chaoti (Chaoten)!“

To mne nesmírně uráží a mělo by to urážet všechny občany České republiky. Opakuji, respektujme výsledky voleb.

Říkám to jako ten, kdo Babišovo ANO, Piráty a Okamuru nevolil a kdo by si přál, aby vítězily standardní politické strany, nikoli účelová volební hnutí.

Právo 26. října 2017.

Jak vidím letošní parlamentní volby

Jiří Weigl

Letošní parlamentní volby přinesly na politické scéně zemětřesení. Přestože proběhly v období mimořádné prosperity, které se naše země těší již několik let, jejich výsledky jsou znamením protestu proti převládajícím poměrům. Není to protest sociální, přestože se i v dobách silné hospodářské konjunktury a rekordně nízké nezaměstnanosti nežije zdaleka všem občanům ve všech regionech snadno. Důkazem toho je totální debakl tradiční levice v čele s ČSSD, která populisticky po celé volební období a před volbami nejvíce rozhazovala veřejné peníze a svou kampaň postavila na slibování rychlého růstu mezd. Lidé na to neslyšeli a ČSSD, KSČM i stranu Zelených poslali na dno s historicky nejhoršími výsledky posledních dvou desetiletí.

Občané vyjádřili zásadní nespokojenost se společenským a politickým vývojem, s tím, kam se naše země a Evropská unie dnes ubírá. Strany, které stavěly na odívání svou oddanost a poslušnost Bruselu, prosazovaly přijetí eura a nezbytnost našeho připojení k tzv. tvrdému jádru EU se svorně seřadily na parlamentním dně poblíž existenční hranice pěti procent (ČSSD, KDU-ČSL, TOP 09, STAN). Především porážka ČSSD je zcela drtivá a fatální. Její původní elektorát ji zcela opustil.

Uspěli naopak ti, kteří se nebáli otevřeně hájit české zájmy a odmítali pokrokářskou levičáckou politiku vnucovanou nám

ze Západu. Velkým vítězem je hnutí ANO Andreje Babiše, které přebralo voliče tradiční levici i pravicovému středu. Poprvé v polistopadové historii zde máme dominantní středovou stranu. Tomuto úspěchu ANO po čtyřech letech fungování v minulé vládní koalici napomohl pokus vyřadit jeho předsedu z politického boje kriminalizací jeho minulých podnikatelských aktivit. To se ukázalo být tragickou chybou, neboť působilo účelově, Babišovi dalo auru mučedníka a umožnilo mu distancovat se v očích voličů od politiky minulé vlády. Jeho image miliardářského bojovníka proti zkorumpovanému systému tak paradoxně zafungovala i po čtyřech letech ve vládě.

Druhým vítězem voleb se stal schopný rétor Tomio Okamura, který otevřeně vyjadřoval rozhořčení a odpor k rysujícím se plánům evropských pokrokařů měnit Evropu a Evropany prostřednictvím migrace a multikulturalismu. Stejně jako on nově přicházejí do parlamentu Piráti, kteří skončili dokonce na třetím místě s nepatrným rozdílem za druhou ODS. Úspěch této strany se zcela nejasným programem, bez historie, zkušeností a osobností je příkladem zoufalství a bezradnosti voličů se stávající politickou nabídkou. Svědčí o tom koneckonců i fakt, že se do Sněmovny v těchto volbách dostalo rekordních devět stran.

Z tradičních stran uspěla jediná ODS na druhém místě, ale s téměř dvacetiprocentním odstupem za vítězným ANO. Bude to ve světle debaklu všech ostatních pilířů dosavadního systému pokládáno za úspěch, ale je třeba si přiznat, že ODS propásla velkou příležitost. Jako opoziční straně se jí nepodařilo podchytit nespokojenost občanů s vládou a oslovit širší elektorát, než je její pevné jádro. Nečitelným lavírováním okolo evropských témat, nevýrazností a pasivitou dala příležitost jiným. Že přesto skončila na druhém místě, ukazuje, že poptávka po skutečné pravici u nás existuje. Svědčí o tom i úspěch Václava Klause ml.,

který získal přes 22 tisíc preferenčních hlasů – nejvíce po absolutním vítězi Andreji Babišovi.

Mementem především pro naši mediální sféru by měl být naopak debakl takových permanentně protěžovaných prominentů, jako jsou ministři současné vlády Michaela Marksová a Daniel Herman, kteří se do Sněmovny nedostali ani z prvních míst na kandidátce svých stran. Jenom to ilustruje odtrženost mediálních elit od široké veřejnosti a skutečnost, že tradiční metody manipulace veřejností přestávají fungovat.

Voliči v těchto volbách ukázali, že od politiků chtějí jinou politiku, že chtějí, aby chránili naši zemi a její zájmy. Doba poníženého přitakávání mocným spojencům a poníženého přebírání všeho, co ze Západu přichází, je pryč. Lidé požadují sebevědomou zemi, za níž se nemusí stydět. Před zvolenými politiky stojí velký úkol to naplnit.

Politický komentář IVK č.56, 23. října 2017.

Fragmentace politické scény je vážná

Ivo Strejček

Cítíte spokojenost s výsledkem sněmovních voleb? Zvolil národ „moudře“?

Vyjadřovat spokojenost nebo nespokojenost s výsledky voleb si netroufám. Lidé zvolili podle svých preferencí a přání. Jestli „moudře“, nebo „nemoudře“, to ví lidé jako Miroslav Kalousek, který všechny kolem sebe káduje, zatímco by si měl všimnout svého vlastního strašidelného propadáku.

Co vás překvapilo, co vás potěšilo, co vás zklamalo?

Překvapil mě gigantický pád sociálních demokratů! Tak strašná čísla jsem opravdu nečekal a myslím si, že taková evakuace sociálních demokratů z naší politické scény není ani zdravá. Potěšil mě skluz Zelených do politické propasti. Zklamalo mě prolezení TOP 09 do Sněmovny a jsem otřesený nízkým ziskem ODS. Já jsem opravdu očekával podstatně lepší výsledek. Před volbami jsem se ptal mnoha lidí, třeba i při tankování na benzínce, koho budou volit. Drtivá většina mi řekla, že letos opravdu neví. Lze si o tom jistě myslet své, každopádně je asi pravda, že na zemi ležel nezvykle a výjimečně velký balík volných hlasů. Mám dojem, že si pro něj ODS nesáhla.

Jaké je pro nás hlavní sdělení či ponaučení z voleb?

Fragmentace politické scény v důsledku oslabování standard-

ních politických stran, nástup nových energických uskupení, proměna podoby a obsahu politického střetu, nahrazení tradiční sociální levice novou „pirátskou“ levicí, to jsou některé fenomény, které považuji za vážné.

Ale tyto volby také krystalicky připomněly a potvrdily starou politickou pravdu: bez jasných, důrazných, charismatických lídrů nelze pomýšlet na úspěch. Andreje Babiše bych nikdy v životě nevolil, ale podívejme se, jak své voliče oslovuje, všimněme si stylu Okamury nebo „piráta“ Bartoše. Žádný z dalších politických vůdců se jim nepřiblížil, všichni ostatní zcela propadli.

Jistým překvapením – i když někteří jako Jaroslav Bašta to předvíдали – byl propadák ČSSD pod 10 procent téměř k hranici volitelnosti, o čemž jste již hovořil. Kde vidíte příčinu toho, že Babiš udělil ČSSD až takový výprask? Vy jste na konci května roku 2014 řekl: „Svým způsobem nás (ODS) ministr financí Kalousek dovezl na politickou pitevnu. A je naprosto zřetelné, že sociální demokraté jsou již také na vozíku, který do té pitevny Andrej Babiš tlačí.“

Tak jako konzervativci před lety i sociální demokraté směřovali k volebnímu propadáku dlouhodobě. Oba tradiční politické proudy opustily své autentické voliče a nechaly se zlákat módním vábením. Konzervativci opustili pravici a pohodlně se usadili v politickém „pravdoláskovém“ středu, sociální demokraté pod vedením Sobotky, Marksové, Dienstbiera a Valachové zradili autentické levicové voliče a vnucovali jim utopické experimenty multikulturalismu, genderismu, feminismu a environmentalismu „nové“ evropské levice.

Sociální demokraté se propadli sami do sebe. V tom nejsou sami. Všude kolem nás v zahraničí v parlamentních volbách socialisté buďto prudce oslabují, nebo dokonce mizí. Snad je to i tím, že ostatní strany už jsou natolik prolezlé levicovými

myšlenkami, že existence autentické levice není potřeba. Když si ODS zvolí za hlavní předvolební téma vyrovnání platových nerovností, tak už socialisté nemusí existovat.

Je u nás ohrožena demokracie úspěchem Babiše a Okamury?

Ne, není. To je pouze kalouskovská fáma. Politická uskupení těchto dvou pánů zvolilo téměř 40 procent voličů, kteří se zúčastnili voleb. Tito lidé je volili z tisíce a jednoho různých důvodů, ale jistě ne většinově proto, že by chtěli porazit demokracii a nahradit ji autoritářským režimem nebo nějakou totalitou. Ohrožením demokracie jsou lidé, kteří výsledky svobodných voleb soustavně zpochybňují, průběžně na ně útočí, vytvářejí a pěstují v lidech pocit permanentní frustrace a nedůvěry jenom proto, že to byli oni, kteří nevyhráli, a proto se jim výsledky voleb nelíbí. Tito lidé šíří atmosféru, jejímiž plody je v důsledku nedůvěra v demokracii.

Jak vysvětlit úspěch Okamury? Média mu nepřála...

Tomio Okamura zručně a rétoricky velmi schopně uchopil témata, kterých se ostatní političtí soupeři báli, takticky se jim vyhýbali, nebo si prostě „nechtěli zadat“. Okamura se ujal obav těch, kteří se bojí masové migrace, jsou z různých důvodů našťvaní na Evropskou unii, nechtějí euro a myslí si, že o všem se má rozhodovat v referendech. Mluvil přesvědčivě tam, kde ostatní mlčeli. Byl energický a jasný. Byl politicky nekorektní a tím zněl jinak. Nepotřeboval podporu médií. Naopak, jejich nepřízeň či dokonce nenávisť zvládal a využíval ve svůj prospěch, což mu v čase nahrávalo. Čím úzkostlivěji se mu všichni vyhýbali a ostantativně se jej štítily, tím více se stával hlasem odporu. Odporu z různých důvodů.

Vraťme se ještě k ODS. Takže souhlasíte asi s tím, když Václav Klaus ml. v rozporu s oficiálním stanoviskem strany říká, že nic moc...

ODS se v posledních letech chová jako králík hypnotizovaný kobrou a ani v letošní kampani si nepočínala jinak. Nechápu, proč se lídři ODS nevyjadřovali ostřeji, jasněji, bez směšných vytáček typu „ano, ale...“, proč do předvolebních debat nenasazovala zajímavé tváře, které mají co říci, proč se nevrátila a neopřela o svá osvědčená témata, ke kterým měla za dobu své existence vybudován pevný, ve veřejnosti fungující a veřejností pozitivně přijímaný názor – Evropská unie, euro, eurobyrokracie, obrana české koruny, vlastenectví jako hrdost a tak dále.

Považuji za hrubou chybou vedení ODS, že se aktivně nepokusilo vnutit předvolební kampani spor o další směřování ČR v Evropské unii a přinutit ostatní odhalit karty. Za modelový příklad takové chyby považuji, pro mě šokující, vystoupení Zbyňka Stanjury, jedné z hlavních tváří dnešní ODS, v debatě o přijetí či nepřijetí eura: namísto jednoznačného – všemi, dokonce i moderátorkou očekávaného – odmítnutí se utopil v argumentaci „přijmeme, až to bude pro nás výhodné“.

Kdyby se byla ODS nebála mluvit otevřeně o krizi EU, nebezpečích spojených s vplynutím do „tvrdého jádra“, o migraci, o civilizační hrozbě s migrací spojené, o obraně tradičních hodnot před expanzí západní kulturní a hodnotové levicové revoluce, což pro konzervativní stranu má být téměř povinností, mohla významně posílit. Okamura by se do Sněmovny nedostal a ODS by byla získala významnou část jeho hlasů. A nejen okamurovských! Václav Klaus mladší to dlouhodobě dělal – a přineslo mu to úspěch. To je jasný důkaz! Tvrdit, že ODS nemohla v těchto volbách uspět lépe, že to byl „velký úspěch“, to je – ke smůle této strany, ale i této země – neodpustitelným lhaním si do kapsy.

Neroste ve Václavu Klausovi mladším Petru Fialovi vyzyvatel? Někdo, kdo by ODS posunul dále od kavárny?

ODS potřebuje, jak je vidět, vnitřní konkurenci názorů a jejich nositelů jako sůl. Kromě třibení a precizování pozic je takový kvas nutným předpokladem k vyhledávání nových politických tváří, jejichž nedostatek je aktuálně fatálním problémem této strany. A objektivně řečeno – nejen této.

Aby se ovšem z Václava Klause mladšího mohl stát vyzyvatel Petra Fialy, musela by po něčem takovém panovat uvnitř ODS silná poptávka. Musela by se zespodu prolamovat chuť členů zbavit se starých, omšelých, věčně unavených tváří a nahradit je novou energií a odvážnými tématy. A proto je výsledek-nevýsledek, vykládaný vedením jako úspěch, tak nebezpečný! Nechává natolik zatuhnout daný stav, že posun ODS „od Fialy k mladému Klausovi“, na který se ptáte, považuji v této chvíli za nereálný. A to ani nemluví o tom, že bych si dokonce tipnul, že návrat „jakéhokoliv“ Klause je to poslední, co si dnes širší vedení strany i část členské základny přejí.

Na druhou stranu je třeba připomenout, že Václav Klaus mladší je velmi pracovitý, objíždí regiony, setkává se s lidmi, vytváří si přirozený okruh spolupracovníků a to může, s trpělivostí, vést k postupné změně.

Co komunisti? Není to jejich poslední volební období? A neutrpěli debakl kvůli tomu, že už se stali součástí establishmentu? Mají šanci na obrodu? Podobně jako u ČSSD je to delší proces, před kterým varoval Josef Skála...

Debakl komunistů považuji za jednu z dobrých zpráv těchto voleb a také za potvrzení faktu, že bojovat s komunismem je už léta zbytečným plýtváním energie. Je to dávno vyhraná válka a plácání o takovém boji je pouze na oko líbivou politikou těch, kteří žádnou jinou politiku neumějí dělat. Buďme rádi, že se

u nás komunisté nikdy nepřejmenovali, že po celá desetiletí nejsou své dědictví. Je to od nich do jisté míry i poctivé.

Pak tu máme lidovce, STAN, TOP 09, kteří poměrně těsně prolezli do Sněmovny...

Lidovci jsou reálně „na svých“ a ambici něco dělat pro zlepšení příliš aktivně nejeví. Oni ze „svého minima“ umí obratně vyobchodovat „své maximum“ a to jim vždycky stačilo.

Že se STAN dostali do Sněmovny, žádnou dobrou zprávou není. Starostové se asi solidně starají o svá města a obce, ale politika ve Sněmovně je jinou ligou a odlišným žánrem. To samozřejmě neznamená, že tu a tam nemůže v různých stranách proskočit nahoru šikovný a nadějný komunální politik, který tvrdě pracuje na svém dalším růstu, ale ke „starostentizaci“ sněmovní politiky prostřednictvím subjektů jako je STAN docházet nemá.

To, že se do Sněmovny na poslední možnou chvíličku protáhla TOP 09, je vysloveně tragédií, která se bude i nadále podílet na destrukci českého parlamentu. Pan Kalousek to po celá léta předváděl a každým svým povolebním vystoupením to dokazuje.

A nejsou tyto volby také poslední pro TOP 09? Kníže už asi do dalších voleb nepůjde... Nebo topku zachráni Jiří Pospíšil?

Doufejme, že jsou. A proto pan Kalousek tolik vyvádí a volá po „sjednocení demokratických sil“. To je totiž jediná šance pro něho i jeho TOP 09. Z pudu sebezáchovy musí vytvořit zase „něco“ nového, na co voliči – jako vždycky v minulosti – naletí, aby se všichni ti Kalouskové a stokrát politicky zbankrotovaní pravdoláskari na pár dalších let zase svezli. Klidně se to může jmenovat „Pravý blok“ nebo „Demokraté proti Babišovi“. Je to jedno. Kulisy budou různé, obsah stále stejný – kavárna pojede dál. Doufám, že na to ostatní politické strany neskočí, zejména

ODS, jejíž vedení naznačuje ochotu „rozkročit se“. Abychom se totiž nakonec nedočkali „ctihodné“ formace, ve které by byl Petr Fiala předsedou a Jiří Pospíšil nebo Dominik Feri místopředsedy...

Lze říci, že třeba Piráti hodně „vykradli elektorát“ TOP 09, když mladí lidé dříve volili „Karla s čírem“?

Piráti mi v jistém slova smyslu připomínají variantu na soudobý francouzský „macronismus“. Programově hlásají líbivé „ani nalevo, ani napravo, pouze pro dobro“. A proklamují, že se dá jít s kýmkoliv, kdo takové dobro hlásá. Jsou programově neuchopitelní, ale jsou noví, energičtí, plní elánu a sebevědomí. A to, stejně jako u Macrona, části voličů imponuje.

Do Sněmovny se dostali lidovci i STAN. Myslíte si, že kdyby zůstali v koalici, získali by více, než byl výsledek zvlášť? Nebo méně, jak se báli lidovci?

Nevím a už je to i zcela zbytečná úvaha. Faktem ale je, že se mi koalice lidovců a STAN od počátku zdála nesourodým tělesem a vykalkulovaným kočkopsem. A za ta léta zkušeností s lidovci bylo také jasné, že jakmile se jim bude zdát, že toto spojení na voliče nezabírá a je pro lidovce příliš riskantní, okamžitě a chladnokrevně tento vztah opustí.

Mimochodem, když se vrátíme k loňskému roku, tak se strýček Brady asi panu Hermanovi úplně nevyplatil...

O osud pana Hermana není třeba mít starost. O toho se bohatě postarají sudeťáci.

Jaký dopad budou mít tyto volby na volby prezidentské?

Výrazné zvolení Andreje Babiše může významně mobilizovat tábor „antibabišovců“ a „antizemanovců“. Ti hlásají, že oba po-

litikové jsou spojeni pupeční šňůrou, a Miloš Zeman navíc dělá všechno proto, aby je v tom ještě utvrdil. A bude-li si pan prezident navíc v průběhu povolebních vyjednávání nepřiměřeně užívat roli politického mága tak, jak to prozatím předvádí, „přetáhne strunu“ a může to mít nakonec v prezidentské volbě hodně těžké.

Vládu sestavuje Andrej Babiš, ale dopadne to bůhvíjak. ODS ho tvrdě odmítla, KDU-ČSL spíše nechce, ČSSD se bojí, TOP 09 a STAN zásadně s Babišem nechťejí... Do vlády se naopak těší Tomio Okamura, komunisté nevědí. Nyní Babiš mluví o menšinové vládě doplněné o experty. Pozorovatelé hádají, že by ho Zeman mohl nechat vládnout i bez důvěry, což Zeman i naznačil...

Je obtížně pochopitelné, s jakou urputností se před volbami všichni předháněli, že s Babišem do žádné vlády nepůjdou. Shodou okolností to byli všichni ti, kteří s lidmi z ANO sedí a spolupracují v nejrůznějších krajských radách a koalicích. A tam to nevadí?

Ta neochota ostatních jít s Babišem do vlády může konec konců Babišovi náramně vyhovovat. Nechá se zbytkem Sněmovny „dokopat“ do situace, ve které nemusí dělat ústupky, ve které jej nikdo netlačí k významným kompromisům, nevnučujeme mu svoje priority, nepožaduje po Babišovi – pro něj strategická – ministerstva a tak dále. Menšinová vláda může být Babišovým snem – on přece chce vládnout sám. A k podpoře se vždycky někdo najde. Jen si počkejme.

Jaké řešení si přejete a jaké je reálné?

Ať vznikne vláda, která by byla sestavena na základě výsledků voleb – tedy přání voličů. Nemusela by se mi sice nutně líbit, ale lidé si nějak vybrali a se svým výběrem mají právo a povinnost žít.

Co bude realitou, na to si počkejme. Při roztržitosti zájmů v dnešní Sněmovně je obtížné cokoli předpovídat.

Pochopí voliči politiky svých stran, že nechtějí s Babišem do vlády? Nebudou tyto strany vypadat destruktivně? Nemůže se to vymstít?

Nejít s Babišem do vlády a hrdinně dávat na odiv svoji mravní vyspělost a převahu může leckomu imponovat, ale politika není filozofováním o etice, ať se to komu líbí, nebo ne. Politika je obhajoba zájmů – a voliči své zájmy dali najevo. Babiš a jeho ANO nezískali 99 procent hlasů. Převážná většina lidí v této zemi si přeje něco jiného než čistý babišismus. Jít do vlády s Babišem, anebo z opozice držet Babiše na uzdě, za vyjednaných, jasných, srozumitelných a pro tuto zemi prospěšných podmínek, může nakonec Babiše „vypustit“. Bude-li ANO vládnout samo a ad hoc hledat spojence, může se to ostatním v různé míře vymstít víc, než si jsou ochotni připustit, neboť vůbec nečekejme, že Babiš musí nutně vládnout špatně.

Objevují se návrhy na zavedení obecného referenda; častokrát s úmyslem dosáhnout vypsání referenda o setrvání v EU. Je možné, že Tomio Okamura k tomu nakonec dotlačí Andreje Babiše, protože se zdá, že Babiš nechce euro stejně jako účast v tordém jádru EU?

Vždycky jsem byl jednoznačným zastáncem parlamentní demokracie a vládnutí prostřednictvím referend odmítal. Svůj názor jsem nezměnil a návrhy na zavedení prvků přímé demokracie považuji pro náš systém za cizorodé a nevhodné. Byla, například, přímá volba prezidenta země prospěšným rozhodnutím? Stabilizovala a obohatila náš politický systém?

Od případného referenda o vystoupení ČR z EU si nic neslibuji. V Čechách po takovém kroku není poptávka, pokud nemá-

me na mysli brblání u piva. Není tu žádná významná politická síla, která by takový návrh věrohodně obhajovala a prosazovala. A budou-li Britové, k radosti Bruselu, i nadále postupovat s brexitem tak zoufale, jak to dělají do dneška, potvrdí, že když odchod z EU nezvládne ani „velmoc“, pak úvahy o vystoupení ČR z EU jsou jen mlácením prázdné slámy.

Říkám to skepticky, přestože bych si přál něco jiného.

Považujete Andreje Babiše za politika, který má k EU rezervovaný vztah?

Andrej Babiš jako euroskeptik, který nás vyvede z EU? To snad nemohou obhajovat ani největší vtipálkové. Babiš má v Evropské komisi svoji Jourovou a jeho europoslanci sedí v eurofanatické frakci zběsilého eurofederalisty Verhofstadta. Babišův domácí byznys je navěšen na evropských dotacích a sám Babiš k EU říká pouze to, co si aktuálně přejí jeho voliči.

Ne, Babiš není žádný vybudovaný euroskeptik, je to zručný obchodník s politickým deštěm.

Jaký dopad budou mít naše volby ve vztahu k EU? Změní se něco v souvislosti s volbami rakouskými, německými či budoucími maďarskými?

Výsledky našich voleb nijak náš vztah k EU ani nepozmění, ani neovlivní. V EU se něco změní, až se něco změní v Německu a Francii. A tam se v parlamentních volbách, s ohledem na pozitivní změny v EU, nic nadějnějšího nestalo.

*Rozhovor vedl Lukáš Petřík,
publikováno na serveru Parlamentnilisty.cz
dne 3. listopadu 2017.*

Místo nekrologu ČSSD

Ladislav Jakl

Sociální demokraté o víkendu sněmovali v Hradci Králové. Sešel se tam poprvé po prohraných volbách jejich ústřední výkonný výbor a bylo to jednání neveselé. Mají o čem přemýšlet, musejí nějak vyhodnotit tragické volební výsledky a rozhodnout se, jak nyní dál. Ale mají vůbec „kam dál“? Není divu, že padají i velmi krajní nápady, jako třeba učinit mesiášem strany hejtmana kraje Vysočina Jiřího Běhounka, k čemuž by ale bylo nutno změnit stanovy strany, protože Běhounek dosud ani členem ČSSD není.

Vraťme se ale ještě o čtyři týdny zpět, k samotným volebním výsledkům. Ty přinesly velké politické zemětřesení, výměnu elit, příchod rekordního počtu poslaneckých nováčků a u nás dříve nevídané rozdrobení politické scény mezi devět parlamentních politických stran. Za samostatnou úvahu ale stojí naprosto bezpříkladný pád levice, která od posledních voleb ztratila více než polovinu hlasů. Součet podílu hlasů pro ČSSD a KSČM poklesl z 35,36 % v roce 2013 na letošních 15,03 %, a to je pád, jehož velikost nepředvídal žádný mediální politolog, ani žádný drahý a sofistikovaný sociologický průzkum. Pád svým rozměrem evidentně přesáhl i leckdy bujnou představivost politických pozorovatelů.

Existovala nějaká levice?

Má smysl se nějak zabývat společným ziskem těchto dvou stran a má vůbec smysl používat pro ně nějaký zastřešující termín,

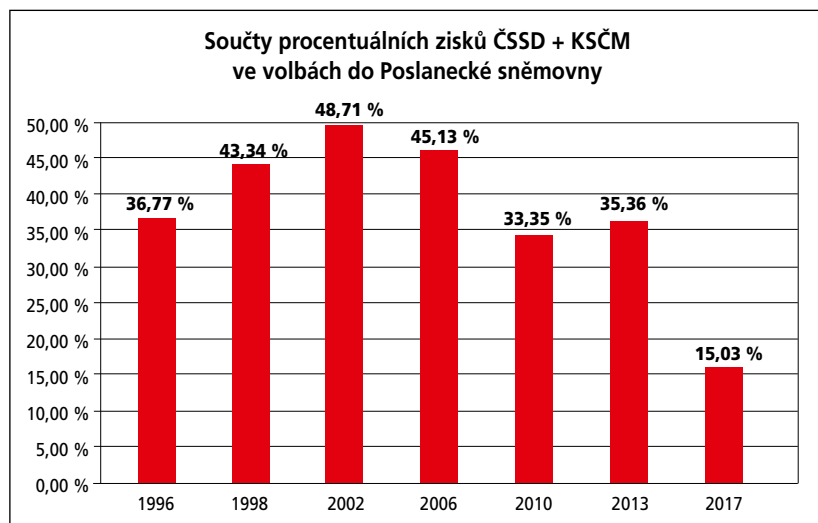
tedy „levice“? Má. Má, už historicky, protože komunistická strana vznikla v roce 1921 odštěpením od sociální demokracie, pak sama po roce 1948 svou „matku“ spolkla, aby v roce 1990 sociální demokracie opět vznikla – sice na zelené louce, ale s explicitně zdůrazněnou kontinuitou se svou předchůdkyní (už kvůli uplatňování sporného nároku na miliardový majetek v podobě Lidového domu).

Nejde ale jen o historii. ČSSD se často sice naoko od komunistů ohrazovala, ale velice často takticky používala spojenectví s komunisty při mnoha vážných vyjednáváních i při hlasováních v Poslanecké sněmovně. Komunisté zase často odmítali nechat se strkat do jednoho pytle s ČSSD, protože to by si leckterý jejich volič mohl říci, že nemusí pořád volit stranu, žijící věčně v izolaci při jednání o vládách, ale může volit tu „legitimnější“ levici. Komunisté proto museli při komunikaci s voličem volit mnohdy mnohem radikálnější rétoriku, než kterou používali běžně při svých politických kšeftech v parlamentu. I díky tomu pravidelně posilovali tehdy, když zrovna vládla ČSSD, protože představovali pro mnoho voličů tu pravou radikální levici, zatímco vládou v „buržoazním státu“ poznamenaná sociální demokracie o radikální voliče během vládnutí často přicházela. Pokud ale byly obě strany v opozici, představovaly většinou koordinovanou politickou sílu a rozdaly si to zase až v kampani.

Zapojit tuto nominální politickou sílu do přímého boje o moc si ale dlouho nikdo netroufal. Nejbliže k tomu měl Miloš Zeman, který v roce 1996 mohl říkat, že má s komunisty a republikány – které on sám nazýval „zdivočelými sociálními demokraty“ – parlamentní většinu a tudíž nárok na sestavení levicové koaliční vlády (levice ČSSD + KSČM + SPR-RSČ získala tehdy ve volbách dohromady sto jednoho poslance). Ale netroufl si, jednak kvůli tehdejší míře společenské nepři-

jatelnosti komunistů ve vládě, jednak kvůli odporu ve vlastní straně. Obrat „stojednička pro levici“ tak tehdy nikoho ani nezapadl.

Daleko méně ohledů měl v tomto smyslu o deset let později Jiří Paroubek, který se nejdřív těsně před volbami v roce 2006 nerozpakoval hodit přes palubu své tehdejší koaliční spojence lidovce a unionisty a schvalovacím kombajnem ČSSD + KSČM odhlasoval jeden zákon za druhým (na těchto několik týdnů připadá podstatná část uplatněných prezidentských vet Václava Klause za celé jeho desetileté funkční období), a poté těsně po těchto volbách, ve kterých socialisté s komunisty získali rovnou stovku, využil této stovky k zablokování nově zvolené Poslanecké sněmovny (a tedy k oddalování povinné demise své vlády) po několik měsíců. Tehdy už výraz „stovka“ pro součet poslanců ČSSD a KSČM nebyl žádným sprostým slovem, ale běžným argumentem, bez uzardění používaným kdekerým komentátorem. Přitom žádná sjednocená levice tehdy přece do parlamentu nekandidovala.

Tabu padlo a tím i jakékoli rozpaky či pochybnosti o realitě obsahu slova „levice“ coby součtu sil ČSSD. Což potvrdila i následná hlasovací realita příštích let. Ano, tabu padlo, ale padla i tehdejší čísla koketující se stovkovou hranicí: dnes má levice v Poslaneckých lavicích dohromady pouhých 30 křesel. Proč? Jak je takový krach možný? Jak je vysvětlitelný?

Především má smysl se o společném krachu KSČM a ČSSD bavit, protože pád ve volbách je oběma stranám společný a v podobném rozměru ho s žádnou jinou stranou nesdílejí. Také má smysl se bavit po pádu levice, tak, jak jsme si zvykli ji označovat, protože tentokrát nebyl dramatický úbytek jedné z obou stran provázen alespoň mírným posílením té druhé, čili přeléváním voličů z jedné strany do druhé. Je to pád společný a není umělou konstrukcí tvrdit, že i příčiny obou pádů mohou být do značné míry společné.

Komunistický volič chce protest, ne salonní řeči

U komunistů je paradoxně volební propad vysvětlitelný poněkud méně jednoznačně. Zcela liché se ukázaly být předpovědi ze začátku 90. let, že voliči této strany postupně prostě vymřou, že jich bude pomalu ale jistě ubývat. To se vůbec neprokázalo. Asi mají zdravější kořínky, než si leckdo myslel, a asi tato – nyní již s papalášským establishmentem nespojovaná a spíše vyprofilovaně protestní – strana umí přirozený úbytek průběžně doplňovat i novou krví protikapitalistické revoltující mládeže, jako tomu ostatně bylo i v mnoha západoevropských zemích. Výsledky komunistů nepřipomínaly očekávanou skluzavku, ale spíš horskou dráhu: nahoru, dolů. V roce 1996 měli komunisté jen 10,33 %, v roce 2002 skoro dvojnásobek: 18,51 %. Nyní šlo o ale pád skoro na polovinu oproti předchozím volbám na rekordně nízkou úroveň.

Jiná – celkem logická – úvaha může znít, že radikální voliči KSČM nejsou spokojeni s uhlazeným stylem salonních levičáků

Filipa a spol. a že ostřeji protisystémové postoje nyní nacházejí u jiných, nových stran. Faktem je, že „salonní levičáctví“ dosud komunistům u voličstva procházelo. Tak proč nyní ne? Protože si o hlasy nespokojených radikálů až dosud nikdo neřekl. Nyní už ano. Piráti, okamurovci...

Havliismus: parazit v těle sociálních demokratů

U sociální demokracie jde do jisté míry o podobnou příčinu pádu: etablování konkurence na levicovém písečku, a to nikoli od komunistů, odkud to špičky ČSSD vždy čekaly, ale z non-konformních vod městské mládeže a také od „hodných pravičáků“. Jenže příčiny pádu ČSSD jsou primárně vnitřní. Není to tak dlouho, co autor těchto řádek varoval ČSSD před havliismem. Že dopadnou jako o něco dříve havliismem nakažená ODS.

Pád ČSSD je naprosto katastrofální. Sociální demokraté jsou dosud na všech klíčových postech ve státě! Prezidentem je sociální demokrat, předsedou horní parlamentní komory sociální demokrat, předsedou dolní komory sociální demokrat, předsedou vlády sociální demokrat, předsedou Ústavního soudu sociální demokrat... A tato síla dostane ve volbách sedm procent! Jak k tomu došlo?

ČSSD zejména v posledním volebním období (ale projevovalo se to už od roku 2010) zcela rezignovala na své tradiční voliče a tradiční sociální témata. „Socanský“ volič býval většinou zaměstnanec, který si přál vyšší přerozdělování, vyšší platy, lepší sociální zabezpečení a fungující státní mašinu. Ze všech voličských skupin měl paradoxně patrně nejdál k módním tématům, které si vedení české sociální demokracie vypůjčilo od havlistů, od městské liberální intelektuální levice. Je pro tradičního voliče ČSSD prioritou multikulturní politika? Potlačování tradic? Útok na rodinu? Bizarní experimenty s třetími a kdovíkoliká-

tými pohlavími? Radikální feminismus? Likvidace českého strojírenství, energetiky, těžebního průmyslu s tím, že nová „vzdělanostní“ ekonomika je nebude potřebovat? Až extrémní eurohujerství? To jistě neznělo sociálně demokratickému voliči jako hudba, za kterou by chtěl jít.

Politici jako Diensbier či Marksová byli účinnějším kladivem na udiveného sociálně demokratického voliče než jakákoli myslitelná politická konkurence. A do toho Bohuslav Sobotka, pro kterého zájmy Berlína a Bruselu byly vždy viditelně bližší než zájmy a potřeby pracujícího někde v severním pohraničí. Vedení sociální demokracie zkrátka vedlo nesmiřitelnou válku se svými vlastními voliči a myslelo si, že jí to projde. Neprošlo.

Vedení ČSSD se agresivním vnitropolitickým bojem rovněž zbavilo všech viditelných figur, které pro voliče představovaly srozumitelnou socialistickou politiku. A místo nich vystrčilo na své vlastní voliče tváře (a kdoví, jestli tváře) kluzkých rejdičů v byrokratických bažinách bruselských direktiv.

Stará levice umřela. Nová přebírá moc

Po dlouhou dobu mi to nebylo jedno. Vždy jsem si myslel, že fungující demokracie potřebuje fungující sociálně demokratickou stranu. A že parazit havliismu je schopen vyhlodat veškeré maso takové strany a proměnit ji v prázdnou skořápku. To jsem si nikdy nepřál, jakkoli jsem žádné sympatie k sociálním demokratům nikdy nechoval.

To se ale změnilo jen několik týdnů před volbami. Najednou mi začal být osud ČSSD lhostejný. Protože ona už žádná ve skutečnosti neexistovala. Je třeba se smířit s tím, že ji sobotkovské vedení definitivně pohřbilo. Jistěže to neznamena konec levice. Její ideály jsou dnes rozpuštěny v různé míře ve všech parlamentních stranách a také napříč společností. Budou ale napříště formulovány a prosazovány „novou levicí“, zatímco

tradiční „socanský“ volič zůstane opuštěn, pokud se ho neujme nějaká ta strana jednoho tématu a na jedno použití.

Pro člověka, hájícího individuální svobody před rovnostářstvím a kolektivismem, tu napříště bude jiný soupeř. Nová levice. Multikulturní, radikálně genderistická, postdemoratická, postprůmyslová, asociální, ekofanatická, eurofanatická, internacionální. Bude to ale soupeř, který vede politický boj primárně mimopolitickými a mimodemokratickými prostředky a mimo politickou půdu, přes zájmové a nátlakové organizace. Sociální demokracii už potřebovat nebude, odhodil ji jako onu vyhlodanou skořáčku. Své páky bude mít v nových uskupeních a nejspíš si samo slovo „levice“ zakáže.

Levicový volič ale pořád žije. Opuštěn, zrazen, zklamán. Zajímá to někoho? Zdá se, že ne. Nikdo s trumpovskými hesly o „rezavém pruhu země“ si o jeho podporu neřekne. Na tom chystané rošády v ČSSD už nic nezmění, bývaly by musely přijít už před několika lety.

Politický komentář IVK č. 57, 21. listopadu 2017.

Strašit koncem demokracie je hloupost

Václav Klaus

Česko za sebou má oslavy 17. listopadu a také parlamentní volby. Účast byla třetí nejnižší od roku 1989. Považují to lidé ještě za významné události?

Mám strach, že jenom menšina lidí si listopad připomíná s plnou vážností, kterou by si tento zásadní moment zasloužil. Pro mě znamená konec komunismu, nejdarebnějšího systému, který v minulém století před sto lety vznikl. Na Národní třídě jsem viděl happening těch, kteří nenávidí současnou hlavu státu a vítěze parlamentních voleb. Myslím, že to bylo jakési ukradení výročí pro krátkozraké politické cíle. A to se mi nelíbí. Velmi bych si přál, aby ze 17. listopadu nevyvanulo to původní, co tam skutečně patřilo.

Říkáte happening těch, kteří nenávidí vítěze voleb. Někteří ale chápou výsledek voleb jako konec demokracie v Česku...

To jsou nějakí nemocní lidé. Nevědí, co je to demokracie. Lidé, kteří, když náhodou nevyhrají oni, mluví o konci demokracie. Znam spoustu Američanů, kteří považují zvolení Trumpa za konec demokracie v USA, podobně v Británii ty, kteří považují brexit za konec demokracie. A stejným způsobem znám i řadu lidí, kteří výsledek voleb u nás považují za konec demokracie. Není to pravda. Nezvítězily jejich elitistické názory a postoje. Že je to mrzí, to je věc úplně jiného řádu, ale nazývat to koncem

demokracie není ani nadsázka, to je prostě hloupost. Volby jsou vítězstvím demokracie.

Dochází ale k zásadní změně. Poprvé od roku 1992 ODS ani ČSSD zřejmě nebudou vládnout. Jak vnímáte tuto proměnu?

Neodvážuji se předvídat, zda předseda ODS nebo nepředseda ČSSD nakonec nepodlehnu mámení a nevstoupí do nějaké vlády s panem Babišem. Myslím, že se něco takového stane, ale nevím, kdo ten krok učiní první. Politická změna nenastala kvůli Babišovi, ale tomu, že dvě dosud dominantní politické strany – ODS a ČSSD – daly šanci Babišovi, aby zvítězil. To je fundamentálně odlišný pohled na věc. Viním obě tyto strany ze strašlivého selhání, z opuštění svých pozic, ze zrady svých původních voličů, kteří prostě necítí, že jsou těmito stranami reprezentováni. Proto je nevolí a proto jdou klidně někam jinam.

Ale nejdou přímo vlevo ani přímo vpravo. To klasické dělení na levici a pravici se tedy vytratilo?

Před pár hodinami jsme tu měli besedu, kde člověk spíše z levice říkal: levice opustila levicového voliče. A z druhé strany stolu někdo řekl: ale to je symetricky, pravice opustila pravicového voliče. To je pravda. Neumím dobře vysvětlovat fenomén Babiš, ale podobně ani třeba fenomén Macron. Co je v nich geniálního, mimořádného, úžasného, skvělého, fascinujícího, charismatického a nevím jakého ještě? Všechno vysvětlují na prostým vyprázdněním pozic standardních politických stran. Ty hlasy musel někdo ze země zdvihnout a oni je zdvihli.

Už před rokem jste mluvil o tom, že pravice v podstatě zmizela z české politické scény. Je to tím, že nemá téma, které by dokázala uchopit? A zajímají se vůbec voliči o program?

Voliči programy neznají, nikdy je nečetli. A já se tedy přiznám

bez mučení, že jsem ještě za 28 let v politice taky nikdy žádný program nečetl, protože bych to považoval za ztrátu času. Každá strana, není-li úplně beznadějná, si umí najmout několik profesionálních pisálků, kteří umějí na jakékoliv téma napsat slohové cvičení, potom nazvané politický program. Ono jde hlavně o schopnost jasným způsobem naformulovat několik základních témat. Ty umět veřejnosti sdělit, nejlépe lídrem, kterému lidé věří. Protože když jim to nesdělí lídr, ale někdo, kdo lídrovský charakter nemá, tak to lidé nevnímají. V tom vidím větší problém.

Lídrovské typy vidíte na politické scéně jen dva? Babiše a Okamuru? Tedy typy, se kterými se lidé dokážou asi nejsnáze identifikovat?

Takto bych to nenazval. Řekl bych, že zejména pan Okamura dokáže to, co musí dokázat skutečný politický lídr. Udělat politickou zkratku, zformulovat jednoduchou, jasnou tezi. Umí svou myšlenku vtipně, razantně a v pravé chvíli použít. Tento dar má a někteří ho prostě nemají.

To je budoucnost politické komunikace?

To je politická komunikace jako taková. V minulosti, přítomnosti, budoucnosti. Jenom snílci si myslí, že politická komunikace je psaní a čtení politických esejů. Já samozřejmě nedělám nic jiného, než píšu a čtu politické eseje, ale proto také dnes nevstupuji bezprostředně do politiky.

O Babišovi se v poslední době nevyjadřujete tak kriticky, ještě na jaře jste přítom u hnutí ANO mluvil jako o nepolitické, nestandardní straně, zatímco sám jste prý zastáncem ideově jasně vyhraněných stran. Změnil se váš postoj?

Ne. Ale je strašně důležité odlišení Babiš a jeho strana. Pokouším se nepersonifikovat politiku. Nepokouším se vysvětlovat politi-

ku soubojem Babiše s Kalouskem a Zaorálka třeba s Fialou. Mluví o politických stranách a o tom, co v sobě nesou. Samozřejmě že jsem, vždy byl a budu zastáncem standardně ideově vymezených a definovaných politických stran, nikoliv ad hoc hnutí. Tento postoj mám zásadní a v tomto smyslu nemám příliš důvod ani o milimetr změkčit hodnocení strany ANO.

Jak ho pak ale hodnotí byznys? Zatímco drobní živnostníci Babiše ani ANO spíše nevolí, velký byznys ano...

Volí spíš Babiše. Ale nejsem si jistý, jestli je to o stylu. Je to rétorika, že budu řídit stát jako firmu atd. To ale samozřejmě nejde, je to nesmyslný nápad. Velký byznys je ale spojencem státu, taky většinou vzniká jen díky státu, získává obří státní zakázky. Proto velkému byznysu jde o poměrně silný stát, logicky tak jásá nad Babišem. Malý byznys chce, aby se mu do toho stát co nejméně pletl, tak se na to dívá úplně jinak.

V současné době se Babiš snaží sestavit vládu – nejspíš menšinovou. Byl byste v tuto chvíli pro jakékoliv uskupení, které by zajistilo politickou stabilitu?

Máme měsíc od voleb a všem vstávají vlasy hrůzou, jaká jsme nešťastná země bez vlády. Přitom v Německu byly volby měsíc před našimi, v Rakousku ještě dříve a vládu nemají. Říkám to proto, abychom nebyli paničtí a netrpěliví. Každý liberál, který nemá rád stát a vládu, může být šťastný, že žádná vláda není. Znamená to, že nedělá rozhodnutí, z nichž drtivá většina je beznadějně špatných. To, že vláda nevládne a parlament nerozsévá své moudrosti ve formě zákonů, je obrovské vítězství.

A jaká má tedy být vláda, až jednou bude?

Musí odpovídat výsledkům voleb. Když nevyhraje jeden subjekt, musí vzniknout koalice, a když ne, vznikne buď menšino-

vá vláda, nebo se půjde nově k volbám. Jiná cesta není. O má doporučení vůbec nejde. Mně vyhovuje, že žádná vláda není. Ale poté, co pan Babiš rychle řekl, že navrhne menšinovou vládu, jsem vrtěl hlavou. Protože menšinová vláda může být až výsledným momentem bolestného beznadějného procesu nalézt koaliční partnery trvající řadu týdnů či měsíců. Říci to na začátku celého vyjednávacího procesu? Tím do toho zasadil úplně chybný falešný tón doplněný přesně či nepřesně v médiích interpretovanými výroky prezidenta Zemana. Tím jsme si to my, jako země, strašně zkomplikovali.

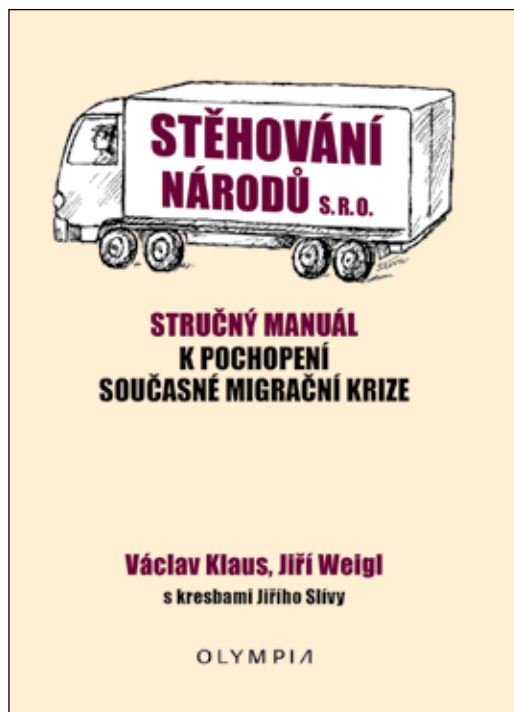
Ustoupí některá z velkých stran ze svých pozic „my s Babišem nepůjdeme“?

Myslím, že všechny politické strany dříve či později zmoudří. Nemusí to být předseda strany nebo místopředseda. Ale členové budou zesilovat svůj tlak na vedení a říkat: nebuďte tak zásadoví, přece potřebujeme tato místa náměstků a ředitelů, naši voliči potřebují, abychom měli zastoupení v té a té instituci a tam jejich zájmy prosazovali. To myslím nakonec strany do-tlačí k nějakému řešení.

Hned po volbách jste kritizoval ODS, že velmi slavila svých 11 procent. Myslíte si ale, že v tom politickém uspořádání, které teď bylo, bylo možné získat víc?

Nejen mohla, ale prostě musela. V minulých volbách měla 7,72 procenta a teď 11,32 procenta. Pyšnit se těmi třemi procenty navíc, to se mi zdá nesmyslné. To je špatný výsledek. Vzpomeňte na výsledek po Sarajevu... (Tehdy ODS klesla v průzkumu na osm procent, ve volbách za půl roku získala 28 procent – pozn. red.)

Ptaly se Hana Filipová, Nguyen Thuong Ly, publikováno v deníku E15 dne 27. listopadu 2017.

Čím byla tato migrační krize způsobena? Potřebuje vůbec Evropa migranty z jiných světů a proč je jejich zvaní k nám hluboce amorální? Proč se vrcholným byrokratům z EU tato krize vlastně hodí? A co by se mělo stát, aby nedošlo na nejhorší? Odpovědi na tyto a další otázky naleznete v knize **Václava Klause a Jiřího Weigla „Stěhování národů s.r.o.“** s podtitulem **„Stručný manuál k pochopení současné migrační krize“** (2015). Tuto mimořádnou publikaci, která vychází ve zcela mimořádnou dobu, vydává nakladatelství **Olympia** a svými kresbami ji doplnil známý český kreslář Jiří Slíva.

90 stran, 199 Kč.

objednávky na: www.iolympia.cz

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Institut Václava Klause (IVK) byl založen v roce 2012. Je koncipován jako liberálně-konzervativní think tank s vlastní výzkumnou studijní činností, semináři, konferencemi a dalšími akcemi a programy pro odbornou i širokou veřejnost. Cílem IVK je šířit myšlenky svobody, volného trhu, bránit tradiční hodnoty a politickou demokracii.

Institut Václava Klause je obecně prospěšnou společností, v jejímž čele stojí správní rada ve složení Václav Klaus, Ladislav Jakl a Ivo Strejček. Dozorčí radu tvoří Jan Kříž, Jan Koukal a Jan Klaus. Výkonným ředitelem IVK je Jiří Weigl.

Institut Václava Klause, o.p.s.

Šárecká 15/29

160 00 Praha 6 - Dejvice

www.institutvk.cz

tel.: +420 283 290 009, +420 776 500 200

email: office@institutvk.cz

IČ: 242 20 345

Spisová značka O 882 vedená u Městského soudu v Praze

Vydává Institut Václava Klause
Šárecká 29, 160 00 Praha 6
e-mail: office@institutvk.cz
www.institutvk.cz

IVK – Newsletter Institutu Václava Klause
Registrace MK ČR E 11024
Speciál Newsletteru
Datum vydání: 8. 12. 2017